

Tematy na wewnętrzną część egzaminu maturalnego z języka polskiego w technikum w ZSOiZ w Mońkach w roku szkolnym 2011/2012

LITERATURA

1. Motta, tytuły i sceny finałowe. Wykaż na podstawie celowo dobranych utworów funkcje, jakie pełnią w dziele literackim.
2. Bunt i pokora jako sposoby zachowań człowieka wobec Boga. Przedstaw je i określ ich konsekwencje dla ludzkiego istnienia, odwołując się do współczesnej literatury.
3. Portret władcy. Na podstawie analizy wybranych dzieł literackich scharakteryzuj różnych władców.
4. Mit antyczny jako źródło „wiecznych odwołań” w literaturze. Przedstaw sposoby i celowość jego wykorzystania, odwołując się do wybranych utworów literackich.
5. Motyw raj. Odwołując się do wybranych utworów literackich, przedstaw i porównaj sposoby jego przedstawienia.
6. Odwołując się do wybranych utworów pozytywizmu, przedstaw różne sposoby przekazywania prawdy historycznej w literaturze tej epoki.
7. Maryja- Matka Boga i człowieka. Przedstaw i porównaj sposoby tworzenia wizerunku Matki Boskiej w wybranych utworach literackich .
8. Różne wizje przyszłości zawarte w literaturze fantastycznonaukowej. Przedstaw je, analizując wybrane powieści.
9. Ballada jako gatunek literacki. Przedstaw jej cechy i ewolucję, analizując wybrane utwory polskich pisarzy różnych epok.
10. . Motyw dworku w literaturze. Omów sposoby jego opisu i funkcjonowania na przykładach wybranych utworów literackich.
11. Analizując wybrane utwory, omów ewolucję eposu.
12. Analizując wybrane utwory liryczne, scharakteryzuj różne sposoby rozrachunku poety z własną przeszłością.
13. Różne sposoby funkcjonowania motywu zbrodni i kary w wybranych utworach literackich.
14. Małe formy prozatorskie i ich bohaterowie. Omów temat na wybranych przykładach.
15. Porównując wybrane mity greckie z wybranymi współczesnymi utworami literatury pięknej, przedstaw kształtowany w nich wzór herosa.
16. „Małe ojczyzny” w literaturze jako miejsca, do których się zawsze wraca. Omów temat na wybranych przykładach.
17. Różne obrazy miast przedstawione w literaturze XX wieku. Omów je, odwołując się do wybranych utworów.
18. Literackie portrety ludzi zlagrowanych. Przedstaw je, dokonując analizy wybranych utworów okresu wojny i okupacji.
19. Przedstaw i porównaj funkcjonowanie motywów tańca i wesela w wybranych tekstach.

20. Świat przedstawiony w realistycznej powieści pozytywistycznej. Określ jego cechy i funkcje, analizując wybraną powieść.
21. Sposoby i funkcje nawiązania do motywu Nike w poezji XX wieku. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
22. Porównaj istotę symbolicznego wykorzystania motywu drogi krzyżowej w literaturze romantycznej i współczesnej, odwołując się do wybranych utworów.
23. Antyk jako źródło współczesnej literatury. Przedstaw inspiracje kulturą starożytną w utworach twórców XX wieku.
24. Poetyka powiastki filozoficznej. Określ jej cechy, analizując wybrane utwory należące do tego gatunku literackiego.
25. Gloryfikacja klęsk narodowych. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów literackich pozytywizmu.
26. Różne oblicza katastrofizmu w literaturze dwudziestego wieku. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów.
27. Sposoby kreowania portretów zdrajców ojczyzny w literaturze. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów dziewiętnastego wieku.
28. Funkcje motywu tańca w tekstach literackich. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dramatów.
29. Na podstawie wybranych utworów przedstaw obraz rewolucji, jej siłę oraz wpływ na otaczającą rzeczywistość.
30. Sposoby ukazywania bohaterskiej śmierci w literaturze. Scharakteryzuj je na przykładzie wybranych utworów należących do różnych epok literackich.
31. Różne metody walki z zaborcą przedstawione w literaturze dziewiętnastego wieku. Omów je, analizując wybrane utwory.
32. Określ cechy sarmackiego światopoglądu, odwołując się do literatury pamiątkarskiej oraz poezji epoki baroku.
33. Dramat pokolenia Kolumbów wyrażony w literaturze. Określ jego istotę i wymiar, analizując wybrane utwory.
34. Charakter i cele odwołań do tradycji antycznej w twórczości Zbigniewa Herberta. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych wierszy poety.
35. Literackie fascynacje brzydotą.. Na podstawie wybranych utworów, określ jej funkcje estetyczne.
36. Rodzaje ironii i jej funkcje w dziele literackim. Przedstaw zagadnienie, analizując wybrane utwory Wisławy Szymborskiej.
37. Na przykładach wybranych utworów literatury XX wieku, przedstaw obraz człowieka zniewolonego.
38. Dokumentaryzm jako sposób opisywania współczesnej rzeczywistości. Przedstaw zagadnienie w oparciu o wybrane utwory.
39. Swoistość sztuki reportażu literackiego na tle poetyki gatunku. Określ ją, odwołując się do wybranych tekstów współczesnych reportaży.
40. Pycha jako czynnik determinujący działania człowieka. Określ jej źródła i konsekwencje, analizując wybrane utwory dramatyczne.
41. Motywy apokaliptyczne w literaturze. Omów ich funkcjonowanie, dokonując analizy

wybranych utworów.

42. Modernistyczne próby przewycięzania poczucia bezsensu życia. Określ je, analizując wybrane utwory z okresu Młodej Polski.
43. Parabola jako sposób wyrażania rzeczywistości. Na przykładach dzieł różnych twórców określ jej funkcje w tekstach literackich.
44. Rola groteski jako sposobu kreowania świata w literaturze. Odwołaj się do wybranych utworów literatury współczesnej.
45. Historia jako temat literacki. Omów, na wybranych przykładach, jej rolę i funkcję w kreowaniu rzeczywistości dzieła literackiego.
46. Etos miłości romantycznej w literaturze romantyzmu i dziełach literackich późniejszych epok. Omów problem na wybranych przykładach.
47. Ewolucja postaw patriotycznych ukazanych w literaturze polskiej XIX wieku. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
48. Funkcje motywu śmierci w literaturze średniowiecza. Omów je na wybranych przykładach.
49. Obraz kobiety w literaturze polskiej. Na podstawie analizy wybranych dzieł literackich scharakteryzuj kobietą psychikę.
50. Funkcjonowanie mitu arkadyjskiego w literaturze. Omów problem w oparciu o wybrane utwory należące do literatury staropolskiej.
51. Istota i funkcja utworów parenetycznych literatury średniowiecza. Przedstaw problem, wykorzystując wybrane utwory epoki.
52. Konflikt pokoleń zapisany w literaturze XIX wieku. Określ jego charakter na wybranych przykładach.
53. Kobiety w twórczości pisarzy romantycznych.. Na podstawie analizy wybranych dzieł omów stereotyp kochanki romantycznej.
54. Ludowość i fantastyka w literaturze. Omów zagadnienie, zwracając uwagę na powody ich wykorzystania.
55. Motyw buntu i nawrócenia w relacjach Bóg - człowiek. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich.
56. Cele podróży romantycznych bohaterów. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych utworów.
57. Na przykładach wybranych utworów literatury średniowiecznej i barokowej przedstaw i omów sposób funkcjonowania motywu „vanitas”.
58. Na podstawie analizy wybranych nowel przedstaw symboliczne znaczenie przedmiotów.
59. Na podstawie analizy wybranych utworów literackich scharakteryzuj postawę człowieka cierpiącego.
60. Niezawinione cierpienie i różne próby jego uzasadnienia. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
61. Obraz Rosji w polskiej literaturze okresu zaborów. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów.
62. Obrazy miejsc sakralnych w literaturze pozytywizmu. Przedstaw je i określ ich

- funkcje w budowaniu przesłania dzieła literackiego. Odwołaj się do wybranych tekstów.
63. Oceny rozwoju cywilizacyjnego wyrażone w tekstach literackich dwudziestolecia międzywojennego. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów.
  64. Motywy tyrtejskie w literaturze. Omów ich funkcje w wybranych utworach literackich.
  65. „Obciążeni romantyzmem...”-rozważ, w jakim stopniu bohaterowie Żeromskiego są literacką kontynuacją kreacji bohaterów romantycznych.
  66. Poczucie egzystencjalnej pustki i zagubienia w świecie. Scharakteryzuj ich przejawy, odwołując się do wybranych utworów modernizmu.
  67. Odwołując się do wybranych utworów uzasadnij, że są one zwierciadłem czasu, w którym powstały.
  68. Prawda historyczna a literackie interpretacje historii. Scharakteryzuj problem w oparciu o wybrane teksty literackie.
  69. Przedstaw funkcje motywu snu w wybranych utworach literatury polskiej.
  70. „Ostoja polskości” czy „świat zepsuty”? Literacki wizerunek szlachty w ocenie współczesnego Polaka. Odwołaj się do wybranych utworów.
  71. Przedstaw znaczenie przedmiotów w budowaniu struktury wybranych nowel pozytywistycznych.
  72. Przemiana wewnętrzna jako czynnik charakteryzujący bohatera literackiego. Omów problem na wybranych przykładach.
  73. Przestrzeń jako element świata przedstawionego w dziele literackim. Określ jej charakter i funkcje w twórczości wybranego pisarza.
  74. Przyczyny i konsekwencje przyjmowania przez człowieka różnych postaw wobec zła. Określ je w oparciu o literaturę współczesną.
  75. Pieśń radości życia i urody codzienności. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
  76. Patriotyzm Polaków- mit czy cecha narodowa? Uzasadnij swój sąd, odwołując się do wybranych przykładów literackich z różnych epok.
  77. Rola i zadania poety w czasach współczesnych. Omów problem, odwołując się do liryki wybranego twórcy.
  78. Rola kostiumu historycznego w utworze literackim. Omów problem na wybranych przykładach.
  79. Rola postaci nadprzyrodzonych w literaturze romantycznej. Określ je, analizując i interpretując wybrane teksty literackie.
  80. Romantycy wobec tradycji literackiej oświecenia. Omów problem, wykorzystując wybrane utwory poetyckie.
  81. Różne pojmowanie wartości cierpienia w życiu człowieka. Omów problem na podstawie wybranych utworów literatury średniowiecza i literatury współczesnej.
  82. Wpływ domu oraz doświadczeń życiowych na kształtowanie się postawy moralnej i społecznej. Omów problem na wybranych przykładach.
  83. Różne koncepcje ojczyzny w twórczości poetów romantycznych. Przedstaw je, analizując wybrane utwory.
  84. Różne koncepcje patriotyzmu. Scharakteryzuj je na podstawie wybranych utworów

literatury romantycznej i pozytywistycznej.

85. Literackie obrazy zniewolenia człowieka w systemie totalitarnym. Przedstaw je, wykorzystując wybrane utwory literatury współczesnej
86. Problem antysemityzmu i holocaustu w literaturze polskiej. Przedstaw, wykorzystując dowolnie wybrane utwory.
87. Różne sposoby kreowania opisów przyrody w utworach literackich. Scharakteryzuj je na wybranych przykładach.
88. Portrety kata i ofiary w literaturze polskiej. Przedstaw sposoby ich kreowania na wybranych przykładach.
89. Różne sposoby wykorzystania biografii pisarza w jego tekście literackim. Przedstaw problem, porównując utwory dwóch wybranych twórców.
90. Różne sposoby wykorzystania motywu powstań narodowych w literaturze pozytywizmu. Przedstaw je na wybranych przykładach.
91. Odwołując się do wybranych fragmentów literackich, scharakteryzuj sposób kreowania scen bitewnych w powieściach H. Sienkiewicza.
92. Różne sposoby wyrażania przeżyć wewnętrznych człowieka w poezji barokowej. Przedstaw je, analizując wybrane utwory liryczne.
93. Sposoby kreowania bohaterów w powieści realistycznej XIX wieku. Omów je na wybranych przykładach.
94. Modernistyczne próby przezwyciężenia poczucia bezsensu życia. Określ je, analizując wybrane utwory z okresu Młodej Polski.
95. Wewnętrzna przemiana bohatera literackiego. Omów jej istotę oraz funkcję, odwołując się do wybranych dramatów romantycznych.
96. Wpływ wojny na psychikę człowieka. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literatury okresu wojny i okupacji.
97. Różne wizje przyszłości zawarte w literaturze fantastycznonaukowej. Przedstaw je, analizując wybrane powieści.
98. Zakończenie utworu jako klucz do jego interpretacji. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów literackich dwudziestolecia międzywojennego.
99. Związki literatury renesansowej z literaturą antyczną. Określ je, odwołując się do twórczości wybranego pisarza epoki odrodzenia.
100. Przedstaw i oceń stosunek jednostki do społeczeństwa w ujęciu pisarzy epoki romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski.
101. Bohaterowie narodowi i sposób ich kreacji w twórczości A. Mickiewicza, J. Słowackiego i C. K. Norwida. Odwołaj się do wybranych utworów.
102. Omów sposoby i określ funkcje wprowadzania postaci historycznych do utworów literackich. Realizując temat, odwołaj się do wybranych utworów literatury pozytywistycznej.
103. Odwołując się do wybranych utworów literatury powszechnej dziewiętnastego wieku, określ funkcje motywu psychomachii w kreowaniu bohatera literackiego
104. Analizując teksty wybranych utworów literackich pozytywizmu i Młodej Polski, omów różne sposoby poruszania kwestii chłopskiej w życiu narodu.

105. Relacje pomiędzy dworem a wsią ukazane w literaturze pozytywistycznej. Scharakteryzuj je, odwołując się do wybranych utworów epok.
106. Paraboliczny charakter baśni. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów należących do tego gatunku literackiego.
107. Porównaj różne postawy człowieka wobec żywiołów natury, umów temat, odwołując się do wybranych utworów literackich oświecenia i romantyzmu.
108. Mit o Syzyfie i jego literackie reinterpretacje. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literatury XX wieku.

ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

109. Analizując wybrane utwory literackie i dzieła malarskie epoki romantyzmu, przedstaw zawarte w nich różne oceny rewolucji postrzeganej jako metoda przekształcania świata.
110. Różne sposoby tworzenia nastroju grozy w literaturze i sztuce. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dzieł literackich i plastycznych.
111. Brzydota jako kategoria estetyczna w sztuce barokowej. Omów jej istotę i funkcje, odwołując się do wybranych utworów literackich i dzieł plastycznych.
112. Różne znaczenia motywu labiryntu we współczesnej sztuce. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich i dzieł plastycznych.
113. Symbolika sztuki średniowiecznej. Przedstaw jej charakter, odwołując się do wybranych dzieł literackich i plastycznych.
114. Artystyczne ujęcia macierzyństwa w literaturze i sztukach plastycznych XX wieku. Przedstaw je w oparciu o analizę wybranych dzieł.
115. Awangardowość sztuki dwudziestolecia międzywojennego. Określ jej charakter, odwołując się do wybranych dzieł literackich i malarskich.
116. Topos ogrodu w literaturze i malarstwie barokowym. Przedstaw różne sposoby jego wykorzystania, analizując wybrane dzieła sztuki.
117. Funkcje motywów tatrzańskich w literaturze i malarstwie okresu Młodej Polski. Określ je, analizując wybrane dzieła sztuki.
118. Analizując wybrane utwory literackie i plastyczne pozytywizmu oraz Młodej Polski, przedstaw różne funkcje wykorzystania motywu żniw w sztuce.
119. Mity współczesnej pop kultury. Określ ich istotę, odwołując się do wybranych utworów literackich i przedstawień plastycznych.
120. Na podstawie analizy wybranych dzieł literackich i malarskich scharakteryzuj manieryzm jako kierunek artystyczny.
121. Analizując wybrane dzieło literackie i film, przedstaw funkcje motywu drogi w dziele artystycznym.
122. Charakter estetyki współczesnej sztuki awangardowej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł literackich i malarskich.
123. Różne formy tworzenia kolorytu lokalnego w literaturze i malarstwie. Przedstaw je, odwołując się do wybranych przykładów z epoki romantyzmu.
124. Obraz świata Orientu zawarty w literaturze i malarstwie romantycznym. Przedstaw jego cechy, odwołując się do wybranych dzieł epoki.
125. Symboliczne znaczenie gestów w utworze literackim i dziele malarskim. Omów

- zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury średniowiecznej.
126. Symboliczne znaczenie barw w utworze literackim i dziele malarskim. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury Młodej Polski.
127. Różne role artysty w życiu narodu. Przedstaw je, odwołując się do literatury i innych dziedzin sztuki.

JĘZYK

128. Scharakteryzuj język wybranego bohatera z utworów Henryka Sienkiewicza.
129. Wpływ procesów językowych doby staropolskiej na kształt współczesnego języka polskiego. Omów problem na wybranych przykładach.
130. Funkcje stylizacji biblijnej w twórczości Elizy Orzeszkowej. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów literackich pisarki.
131. Językowe wyznaczniki poezji tyrtejskiej. Określ je, analizując wybrane utwory liryczne.
132. Barokowy obraz świata. Określ go, analizując warstwę językową wybranych utworów należących do nurtu barokowej poezji metafizycznej.
133. Formy ezopowego języka w twórczości nowelistycznej pisarzy epoki pozytywizmu. Określ je, analizując wybrane utwory.
134. Istota i funkcje gry słów w tekstach lirycznych. Omów zagadnienie, odwołując się do twórczości wybranej grupy poetyckiej okresu dwudziestolecia międzywojennego.
135. Językowe sposoby kreowania wizji świata w reklamie telewizyjnej. Przedstaw je na wybranych przykładach.
136. Istota i funkcje stylizacji archaicznej. Omów problem, odwołując się do wybranej powieści historycznej.
137. Językowe środki wzmacniające ekspresję wypowiedzi. Scharakteryzuj je na podstawie wybranych wypowiedzi bohaterów współczesnej literatury polskiej.
138. Wpływ rozwoju techniki na formę współczesnego języka potocznego. Omów problem na podstawie wybranych przykładów.
139. Na podstawie analizy wybranych tekstów, zamieszczonych w prasie codziennej, omów tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny.
140. Wieloznaczność wyrazów i jej konsekwencje dla procesu komunikacji. Omów zagadnienie na wybranych przykładach tekstów kabaretowych.
141. Językowe środki perswazji w reklamie. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach prasowych tekstów reklamowych.